

HEPATOTOKSIŠKI GRYBAI

Grybai

Baltoji musmirė (*Amanita verna*), blyškioji arba žalsvoji musmirė (*Amanita phalloides*), smailiakepurė musmirė (*Amanita virosa*), smailiažvynė žvynabudėlė (*Lepiota aspera*), kaštoninė žvynabudėlė (*Lepiota castanea*), eglinė kūgiabudė (*Galerina marginata*)

Mirtina dozė

Vienas grybas

Apsinuodijimo įtarimo kriterijai

- pacientas valgė grybų ir susirgo po 6 val. ir vėliau (net po 1–2 dienų)
- tarp valgytų grybų buvo ūmėdžių, žaliuokių, kelmucių ar žvynabudžių
Įtarus apsinuodijimą, pacientai turi būti stebimi ne mažiau kaip 24 val.

Apsinuodijimo simptomai

Pykinimas, vėmimas, viduriavimas (kartais su krauju), vėliau kepenų pažeidimas iki nekrozės (padidėjęs transaminazių aktyvumas, krešumo sutrikimai, gelta, hepatinė encefalopatija, koma), dėl vėmimo ir viduriavimo – eksikozė, elektrolitų pusiausvyros sutrikimai, gali būti inkstų pažeidimas

Tyrimai

ALT, AST, bilirubinas, SPA (pirmą parą ALT, AST ir SPA dinamiką stebėti kas 6 val.)
Kalis, natriis, šlapalas, kreatininas, laktatas, gliukozė

Gydymas

Skrandžio plovimas – pirmosiomis valandomis, jeigu išvamos yra grybų liekanų ir vėliau

Aktyvintoji anglis – jeigu pacientas nevemia pirmosiomis valandomis pradinė dozė iki 1 g/kg, vėliau kartotinės dozės iki 0,5 g/kg kas 4 val.

Įtarus apsinuodijimą reikia pradėti gydymą **priešnuodžiu**, tęsti jį – patvirtinus apsinuodijimo diagnozę arba po klinikinės toksikologijos gydytojo konsultacijos

Jeigu yra, **silibinino** (pirmąją gydymo valandą 5 mg/kg į veną, po to lašelinio būdu po 20 mg/kg/d.)

Penicilino pastoviu lašelinio būdu pirmą ir antrą parą iki 1 mln. VV/kg per dieną, trečią parą – 0,5 mln. VV/kg per dieną

Jeigu pacientas alergiškas penicilinui ir nėra silibinino, galima lašinti į veną **N-acetilcisteino** (dozės kaip apsinuodijus paracetamoliu)

Keletas patarimų **simptominiam gydymui**

Kepenų pažeidimui:

Gliukozės tirpalų, laktuliozės

N-acetilcisteino hepatoprotekcinėmis dozėmis, pvz., keletą dienų lašine infuzija 100 mg/kg su 1000 ml 5 proc. gliukozės tirpalo per 16 val.

Kai pacientas nustos vemti, jeigu jis nebuvo gydytas aktyvintąja anglimi – silimarino *per os* (1500 mg/d. ir daugiau)

Gera skysčių ir elektrolitų pusiausvyros sutrikimų korekcija, labai svarbu intensyvi infuzinė terapija pirmosiomis gydymo valandomis

Jeigu nėra kraujavimo, **šviežiai šaldytos plazmos** nelašinti

Prognozė

Ankstyvas ir pastovus krešumo rodiklių blogėjimas, bilirubino kiekio didėjimas ir inkstų pažeidimas yra blogas požymis

Kepenų fermentų aktyvumo mažėjimas po 3–4 parų – geras požymis

Daugiau informacijos žr. MOKOMOJI MEDŽIAGA → Medicinos studentams → Amanitinai